

Ámuldozó szemek

Irodalmi forgatókönyv

1. kép: TV-képernyő

Régi híradófelvételekről látszik a szép ívű fehér mosztári híd szétlövése (akár a címfeliratozás alatt is vetíthető), majd a szétrobbantott kőtömbök későbbi kiemelése a Neretva folyóból, a magyar hidépítésszek szorgoskodása, a képsorok vetítésekor még nem látszanak a szereplők, a harmincéves Festő és az idős Vegyész mérnök, csupán a hangjuk hallatszik.

Vegyész mérnök: Valamiért fölvettem kazettára az egész mosztári baromságot. Talán azért, mert erősen megromlott a látásom, többször megakartam nézni az emberi hülyeség eme bizonyosságát. Szétlőni egy ilyen gyönyörű hidat...

Festő: A derék magyar utászok és hidászok majd ismét összetákolják. A mi embereink szorgalmasan dolgoznak, ha megfizetik őket.

Vegyész mérnök: Sőt akkor is, ha nem fizetik meg őket. Magam is ezt tettem örök életemben.

Festő: Megfizettek. Mindig pénzes embernek ismertelek.

Vegyész mérnök: Az elanítot még időben szabadalmaztattam. Több mint ötven országban megvették. Ma is ebből csorog a pénz.

Festő: Ez az a csodálatos szigetelő kulimász?

Vegyész mérnök: Teherbíró, vakoló és rögzítő-szigetelő habarcs. De van még rengeteg más találmányom is, melyekért aprópénzt fizettek.

Festő: Szigetelőhabarcs... Kár, hogy a mosztári építkezők nem tudtak róla. A lövöldözések idején hónapokig egy nedves pince salétromos falai mellett dekkoltam bugyogós muzulmán aszszonyok és nyivákoló gyerekek között. Egyszer betört oda egy marcona fickó géppisztollyal, és azt ordibálta, hogy le-mészárol minden muzulmán disznót. Nem volt időm megmagyarázni neki, hogy én Vajdaságból eltévelyedett katolikus magyar vagyok, kiragadtam tehát a kezéből a géppisztolyt, és vagy tíz golyót a hasába eresztettem. Ronda látvány volt. Sokat gondoltam rád. A salétromos falak juttattak eszembe. Ti, vegyészek puskaport csináltok a salétromból.

Vegyésmérnök: Kén és faszén hozzákeverésével.

Festő: Szaktársaid a híd környékén kiválóan keverték.

Vegyésmérnök: Én sohasem készítettem robbanóvegyületeket. Mindig az emberiség javát szolgáltam.

Néhány pillanatig még látszanak a híd romjai a képernyőn, azután kifut a kazetta.

2. kép: Műteremben

Kezdetben csak a mosztári hídról készült festmények és egy mutogató kéz látszik. A képek a fal mellé támasztva állnak, az elsőkön még az épséges fehér híd látszik színes háttérrel, a további festményeken fogyatkoznak a színek, a két utolsó képen már csak vörössel megfestett romok vannak. A Festő magyaráz. Az első képre mutogat, a hídról egy félmeztelen férfi ugrik a folyóba.

Festő: Ekkor még állt a híd. Nyaranként barnára pácolódott fiúk ugráltak a hideg folyóba, és szigorú zsűri értékelte az ugrások szépségét. Az idő tájt egy koszovói albán gyerek volt a legjobb. Kétszer nyert bajnokságot. Harmadszor is ugrott, ezt festettem meg. Hibátlanul homorított a fiú, azaz majdnem hibátlanul. Rosszul csapódott be a vízbe, eltörött a gerince, holtan húzták ki egy gumicsónakkal. Ez már jelezte, hogy hamarosan bajok lesznek a gyönyörű kőhíddal.

Vegyésmérnök: Mi a fenét csináltál te Mosztárban? Amikor megismertelek, még Topolyán vagy Zentán voltál a művésztelepen, és fűzfákat pináltál.

Láthatóvá válik az egész műterem. A Festő és a szemüveges Vegyész a mosztári képeket szemléli. Valamivel távolabb tőlük a fiatal lány festeget egy képet, amelyen galambok, bárányok, gyermekét szoptató anya látszik, a kép fölé nagybetűvel az van írva, hogy: BÉKE. A lány kedvetlenül dolgozik, feláll, a két férfi mögé megy, ő is a mosztári képeket nézi.

Festő: Csontváry nyomdokába akartam lépni. Ő is lefestette a hidat. Igaz, hogy belehalt, de halála után elismerték a tehetségét. Én viszont életben maradtam. Ha jól emlékszem, valami festékrögzítőt kínálgattál nekünk a művésztáborban.

Vegyésmérnök: Kevés sikerrel. A festők általában szegények és igénytelenek.

Festő: Én legalább megpróbálkoztam a híres híddal.

A Vegyésmérnök közelebről szemléli a képek aláírásait.

Vegyésmérnök: Itt az áll, hogy Udvaros Péter. A Csontváry valahogy hangzatosabb.

Festő: Az Udvaros is hangzatos lesz.

Vegyésmérnök: Mikor?

Festő: Az Elanit mikor lett világmárka?

Vegyésmérnök: Harmincéves koromban.

Festő: Elég ostoba név.

Vegyésmérnök: Elek Antal nevét ismerik a szakmában. Az Elanitot becsülik.

Festő: Én most vagyok harmincéves.

Vegyésmérnök: Talán még viszed valamire.

A híd romjait ábrázoló festményekre mutat.

Vegyésmérnök: Ezek a romok miért ilyen egyszínű vörösök?

Festő: Ezeket már a salétromos pincében festettem. Csak vörös festékem maradt. Az élmény azonban sokszínű volt.

A lány ecsetet tart a kezében, félénken megszólal mögöttük.

Ildikó: Nekem nagyon tetszenek a képek... Én sohasem fogok tudni ilyeneket festeni.

A Festő Vegyésmérnök barátjához fordul.

Festő: A hölgyben kit tisztelhetek?

Vegyésmérnök: Egy nagyon tehetséges festőnővendéket. Székely Ildikónak hívják.

Ildikó: Nem vettek fel a főiskolára.

A Vegyésmérnök folytatja a bemutatást. A Festő felé int.

Vegyésmérnök: Az urat Udvaros Péternek hívják, bizonytalan egzisztenciájú délvidéki festőféle, aki most valahonnan a nagyvilágból jött ide. Valamikor a Tisza partján ismerkedtünk össze a fűzfák alatt. A későbbi éveket elkódorogta.

A Festő a lánynak magyarázkodik.

Festő: Ebből csak a Délvidék és a bizonytalan egzisztencia igaz. Nagyon céltudatosan mentem Mosztárba. Csontváry nyomán, de ott kitört a háború, erre céltudatosan elszöktem Olaszországba, és a régi magyar értelmiségiek útját követve megnéztem a képtárakat, azután elmentem Svájcba, Németországba, és befolyásos barátokra tettem szert. Kiállításaim voltak, elismerték a tehetségemet.

Innen még inkább ironikussá válik a két férfi beszélgetése, bár érződik, hogy régi barátokként kedvelik egymást.

Vegyésmérnök: Nevez meg egy szponzort!

Festő: Kraszulyák Károly Frankfurtban.

Vegyésmérnök: A nevéből ítélve délvidéki magyar. Feltehetően striciként ügködik Frankfurtban.

Festő: Komoly üzletember. Közvetítéssel foglalkozik egy fényes irodából. Amikor legutóbb találkoztam vele, éppen két repülőgépet adott el valahonnan Dél-Amerikából valahová az Arabiai-félszigetre. És festményeket is vásárolt tőlem.

Vegyésmérnök: A mosztári hidak megmaradtak.

Festő: Ezek nem eladók. Legfeljebb majd elajándékozom egyiket-másikat. A legjobb barátaimnak.

Vegyésmérnök: Tehát nálam fogsz lakni.

Festő: Ha van elég hely...

Továbbra is a festményeket szemlélik.

Vegyésmérnök: Egy zseniális festőnek mindig van hely nálam. Egyedül érzem magam mostanában. A fiam Amerikában tart előadásokat a korrózióról, a lányom három gyereket pátyolgat, ritkán látogatnak meg. Néha félek, hogy gonosz emberek betörnek hozzám megélhetési bűnözéstől vezérelve.

Festő: Itt? A belváros legbelsejében?

Ildikó: Tíz nappal ezelőtt a szomszéd utcában agyonverték egy öregasszonyt. A nyakláncáért és a karikagyűrűért.

Festő: Én majd védelmet nyújtok.

Vegyésmérnök: Egyszer szükségem lehet rá. Ildikó ritkán látogat hozzám, és igazából nem testőrtípus. És még kiforratlan festő. Sokat bajlódik a Békével.

Festő: A Békével?

Ildikó karon fogja a Festőt, készülő képéhez vezeti.

Ildikó: Így próbálom megfesteni.

A Festő nézegeti a készülő képet, rosszallóan csóválja a fejét.

Festő: Túlzsúfolt.

Ildikó: Elek doktor úr azt kívánta, hogy fessek bele galamboktól kezdve a szoptatós anyáig mindent.

A Vegyésmérnök kissé röstelkedve magyarázkodik a Festőnek.

Vegyésmérnök: Ifjú koromban festő szerettem volna lenni. De apám letiltott.

Festő: Igaza volt.

Vegyésmérnök: Így hát elvegyéskedtem az életemet. Ma már lenne időm festeni, de nem képeztem ki magam, és a látásom is megromlott. Ezért hívtam ide Ildikót, és feldobtam néhány fogalmat. Meggyőződése, hogy a fénykép és a film feltalálása óta a festőművészet már képtelen tárgyi valóságot tükrözni. Szabadkéz-zel csak fogalmakat szabad megformálni. Úgy gondoltam, a „Békével” kellene kezdenünk. De vannak egyéb ötleteim is.

A Festő körülnéz a műteremben a vegyes minőségű, félig kész és elkészült festmények között, udvariasan szól a lányhoz.

Festő: Ildikó, adna nekem fehér festéket, palettát és ecsetet?!

A lány készségesen átnyújt mindent, a Festő saját képeihez sétál, az egyik kép fölé, amely a vörös hídrókokat ábrázolja, nagy betűvel felírja, hogy: BÉKE. A romok alá egy fehér galambot fest.

Festő: Tessék! Itt a Béke. Ha kívánjátok, odamázolok még egy cédrust Csontváry stílusában, esetleg egy fehér bárányt. Az is békés állat. De szerintem ennyi elegendő.

Mindhárman hosszasan nézegetik a kiegészített képet.

Vegyésmérnök: Azt hiszem, tökéletes. Maradjon csak a galamb. Nekem adod a festményt?

Festő: Természetesen. Legközelebb a Barátságot is megfesthetem. Kosztért, kvártélyért.

Vegyésmérnök: Én a Demokráciára gondoltam.
 Festő: Ahhoz sok szín kell. A Demokrácia sokszínű.
 Vegyésmérnök: Van itt egy festékesbolt a közelben.
 Festő: Majd bevásárolok. Aztán megvédelek, és szép képeket festek.
 Ildikó: Eljöhetek néha megnézni, hogy hogyan dolgozik? Sokat tanulhatnak a következő felvételire.
 Festő: Jöjjön, kedves. Segíthet is. A színrögzítők mázolásával. Az is Doktor Elek úr találmánya.
A Vegyésmérnökhöz fordul.
 Festő: Mostanság éppen mit találsz fel?

3. kép: Laboratóriumban

A műteremből mindhárman átsétálnak a vegyészeti laboratóriumba. A kísérletező asztalon a szokásos üvegedények, lombikok és műszerek láthatók. Elég nagy a rendetlenség.
 Festő: Itt sohasem szokott semmi felrobbanni?
 Vegyésmérnök: Néha egy-egy túlhevített üvegcső.
 Festő: Mindegy. Megszoktam, hogy robbanások közepette alkotok. Puskaporszagban.
 Vegyésmérnök: Én sohasem csinálok puskaport.
A Festő az egyik öblös üvegedényben sötétzöld folyadékot vizsgál.
 Festő: Ez a rondaság micsoda?
 Vegyésmérnök: Gyorsan ható rozsdátlanítószer lesz belőle. Most éppen ezen dolgozom.
 Festő: Meg kellene szelídíteni a színét.
 Vegyésmérnök: Még csak a kezdeti kísérleteknél tartok. Tudom, hogy mit akarok, de kissé nehézkesen haladok a gyöngé látásom miatt. Szükségem lenne egy jó szemű asszisztensre.
 Festő: Majd szerzek valahonnan. A délvidéki honfitársaim közül.
 Vegyésmérnök: De ne legyen panaszkodós fajta. Kissé unom már a határon túli nyafogásokat.
 Festő: Én még sohasem nyafogtam. És az ifjú vegyész sem lesz panaszkodós fajta. Bár itt elég bűdös van. Erre bárki panaszkozhatna.
 Ildikó: Kinyitom az ablakot.
A lány kitárja az egyik ablakot, kihajol az utca fölé.

4. kép: Belvárosi utca felülről

Emberektől nyüzsgő sétálóutca, a fal mellett egy féllábú koldus sántikál, az utcán átvág egy elegáns öltözkű férfi fiatal lánnyal a karján, háta mögött egy zömök testőrrel. Egy pillanatra Ildikó feje látszik alulról az egyik régi bérház emeleti ablakából.
 Ildikó: Képes Kálmán ismét a szokott időben megyn ebédelni, jó dolog, ha az embernek saját éttermei vannak. Válogathat az ételekben.

Ildikó mellett az ablakban megjelenik a Festő és a Vegyész-mérnök feje is. Majd ismét az utca látszik.

Festő: Az a parádés férfiú a Képes Kálmán?

Vegyész-mérnök: Korsós Kálmán a polgári neve. Valamikor olajügyletekben utazott, de mostanában áttért a vendéglátásra. Gyönyörű irodája van itt a közelben, és az egyik étterme sincs messze. Mindennap ott ebédel önköltségen.

Festő: A Korsós épp olyan jó, mint a Képes.

Ildikó: Kedveli a műalkotásokat. Főleg a klasszikus darabokat, de időnként élő festőtől is vásárol képeket. Tárlatokat rendez a vendéglőjében.

Vegyész-mérnök: Majd bemutatlak neki egyszer. Hátha tehetséget szimatol benned.

Rövid időre a Festő töprengő arca látszik.

Festő: Kicsi ez a magyar üzleti világ. Kraszulyák Károly módos üzletember barátom mesélt nekem Frankfurtban egy művészetpártoló gazdag pesti ismerőséről. Cégéres gazembernek nevezte az illetőt.

Vegyész-mérnök: Ez lehetne éppen Képes Kálmán kocsmakirály, de lehet akárki más.

Festő: Majd megkérdezem tőle. Hamarosan ellátogat ide, vannak magyarországi érdekeltségei.

Vegyész-mérnök: Repülőgépeket közvetít?

Festő: Azt hiszem, gőzkazánokat.

Vegyész-mérnök: Az is robbanhat.

Az utcáról eltűnik Képes Kálmán, a féllábú koldus kerül közelképbe.

Festő: Az a nyomorék fickó valahogy nem illik ebbe a környezetbe.

Vegyész-mérnök: Véletlenül tévedhetett ide. Általában a mellékutcákban kéréget.

Rövid csönd a nyüzsgő utca felett. Azután a Festő meditálása az ablakból.

Festő: A Békét tehát megfestettük, jöhet a sokszínű Demokrácia. Hol van az a festékesbolt?

A Vegyész-mérnök kinyújtja a karját.

Vegyész-mérnök: Arra feljebb megtalálod.

5. kép: Festékesboltban

A tágas boltban a pult mögött középkorú, kedves asszony, Zsuzsa áll, festékes dobozokat rak a Festő elé, aki gondosan vizsgálgatja a színeket. A sarokban egy régi fotelben hátradőlve fiatal lány alszik, rövid szoknyája majdnem a derekáig felcsúszik.

A Festő főleg a dobozokat nézi, időnként az alvó lányra pillant. A fejével arra felé biccent, és megkérdezi a boltosnőt.

Festő: Otthonosan érzi magát. Bizonyára állandó vásárló.

Zsuzsa: Amarilla? Éjszaka dolgozik, és néha nagyon elfárad. Ilyenkor reggelenként hazafelé menet betér hozzám megpihenni.

Festő: Gyönyörű neve van. Szűzies, ősi magyar név.
 Zsuzsa: Felvett név. Egy faluból származunk. Ott még Ancsának hívták.
 Festő: Hol strichel éjszakánként?
 Zsuzsa: Bárban dolgozik a Váci utcában. Egy fényes acélrúd körül forgolódik kihívó mozdulatokkal. Apró alsóneműben. Az utcáról is lehet látni, amúgy sejtelmesen. Amarilla tulajdonképpen vendégcsalogató. Később persze fogyaszt is a vendégekkel.
 Festő: Nem csodálom, ha elfárad időnként.
 Zsuzsa: Rendes lány. Szerencsés természete van. Mindent gyorsan elfelejt.
 Festő: A nevét is?
 Zsuzsa *az alvó lány felé fordul, a Festőnek magyaráz, majd rákiált a lányra.*
 Zsuzsa: A nevét nem. Amarilla! Hány éves vagy?
 A lány kinyitja a szemét, kábán válaszol.
 Amarilla: Talán húsz... Nem emlékszem.
 Zsuzsa: Mit csináltál az éjszaka?
 Amarilla: Nem tudom... Nem is akarom tudni.
 Zsuzsa *a Festőhöz fordul, Amarilla behunyja szemét, alszik tovább.*
 Zsuzsa: Hát ilyen szerencsés természetű. Mindent elfelejt.
 Festő: Boldog ember. Egyszer majd ráfestem egy képre. Kérem, rakja valami szatyorba ezeket a dobozokat.
 A tulajdonosnő szatyorba rakja a festékesdobozokat, átadja, a Festő fizet.
 Zsuzsa: Köszönöm szépen. Jöjjön máskor is!
 Festő: Eljövök. Szükségem van színes festékekre. Egyszer talán Amarillával is eltársalgok.
 A Festő kimegy a boltból.

6. kép: Utcán

A Festő szűk belvárosi utcán lépked a dobozokkal teli szatyorral. Az egyik kapualjban a már korábban látott féllábú koldus nyújtogatja a kezét. Szakállas, középkorú férfi, a viszonylag néptelen mellékutcában eléggé reménytelenül kéreget.

Koldus: Szánjon meg, uram!
 Festő: Én is kegyelemkenyéren élek, uram.
 Elmegy a koldus előtt, aki gorombán ráförmed.
 Koldus: Megtanulhatnál viselkedni, te hülye tahó! Adhatnál valamit a szegény embernek.
 A Festő megáll, megfordul, visszamegy a koldushoz, fenyegetően kezd beszélni.
 Festő: Idefigyeljen, uram! Én az utóbbi években igen csúnya helyeken jártam, ahol csúfos dolgok történtek. Ebből kifolyólag utálok az erőszakot. Ezért tehát adok magának...
 Kotorászni kezd a szatyorban, elővesz egy festékes dobozt.
 Festő: Halvány-rózsaszín festék. Fesse be vele a haját és a szakállát. Színesen sikeresebben koldulhat.

A dobozzal orrba vágja a koldust, azután kezébe nyomja a festékdobozt, sarkon fordul, kényelmesen lépeget tovább.

A Koldus lecsatolja álcázott fél lábát, a festékesdobozt a Festő hátához vágja, majd felemelt mankóval utána rohan.

Koldus: Szétcsapom a fejedet, te rohadt strici.

A Festő megfordul.

Festő: Nicsak, kinőtt a másik lába?

A Koldus lecsap a mankóval, a Festő egyik kezével elkapja a mankót, a másik kezével előbb gyomron, azután állon vágja a Koldust. A Koldus elterül a járdán, a Festő föléje hajol, a hasára dobja a mankót.

Festő: Mondtam, hogy csúnya helyeken jártam, és utálok az erőszakot. A jövőben ne kötözködjön velem, uram! Megértette, amit mondtam?

Koldus: Megértettem.

A Festő felveszi a járdáról a rózsaszín dobozt, visszat teszi szatyorba.

Festő: A halvány-rózsaszín festéket elviszem. Szükségem lesz rá a Demokráciához.

7. kép: Műteremben

Előbb csak a készülő sokszínű festmény látszik, azután a dolgozó Festő, a mögötte álló Vegyész-mérnök és Ildikó, akik az utolsó ecsetvonásokat figyelik, majd az egész műterem. Ismét a kép, amely sok színben szavazó meg ökölbe szorított kezeket ábrázol, háttérben ugyancsak sokszínű réttel. (A filmben más variáció is lehetséges.) A Festő a Vegyész-mérnökhöz fordul.

Festő: Megfelel?

Vegyész-mérnök: Azt hiszem... igen.

Ildikó: Szerintem tökéletes.

A Festő akkurátusan, fehér betűkkel ráírja a festményre, hogy DEMOKRÁCIA. Közben magyaráz.

Festő: A demokráciába az égvilágon minden belefér. Az Ég is meg a Világ is. Ezen belül a Szabadság, a Munka, a Művészet, a Szendergő Ribanc, a Féllábú Koldus, aki mankójával szét akarja csapni a fejemet, és a Szép Lányok. A legszebb most rákenheti a rögzítőt a Demokráciára, maradjon meg nekünk tartósan.

A Festő Ildikóra néz, a lány kissé zavarba jön.

Ildikó: Azonnal... Szeretem nézni magát munka közben. Sokat tanulok.

A Vegyész-mérnök közről vizsgálja a képet.

Vegyész-mérnök: Esetleg elhiszem, hogy tehetséges festő vagy. Már amennyire vastag szemüvegem mögül megítélhetem.

Festő: Szemüveged az igazságot láttatja veled. Mellesleg a demokráciába a jó ebéd is beletartozik.

Vegyésmérnök: Meghívlak ebédre a Képes-tanyába, ha szignálok a festményt.
A Festő aláírja a képet.

Festő: Miért Képes és miért tanya?

Vegyésmérnök: Mert Képes Kálmán tulajdona. Többnyire ő is ott ebédel. Lehet, hogy bemutatlak neki.

Festő: Ildikót is magunkkal visszük.

Ildikó végignéz kopottas ruháján, szabadkozik.

Ildikó: A Képes-tanya előkelő étterem. Ebben a ruhában nem mehetek oda.

Festő: Ebben a ruhában fog odajönni, és én majd módjával udvarolni kezdek. Előtte pertut iszunk. Megpróbálok szerelmes lenni magába. Minden valamirevaló rajztanár ezt csinálja a tanítványaival.

A lány egyre zavartabban viselkedik, értetlenül néz a festőre.

Ildikó: Ezt nem mondja komolyan.

Festő: Komolyan mondtam, és komolyan gondolom. Ebéd előtt azonban rögzítse a Demokráciát.

Ismét látszik az egész műterem, a Festő kezét mos, Ildikó a színrögzítőt keni a festményre. Mellette egy megterített kávéházi asztalt ábrázoló festmény látható.

8. kép: Képes-tanyában

Jól öltözött vendégek ebédelnek, beszélgetnek egy elegáns étteremben, az egyik asztalnál Képes Kálmán társalog a már az utcán látott fiatal lánnyal, a mellettük levő asztalnál két tagbaszakadt testőr ül. Az egyik sarokban, szerényebb öltözékben magányosan üldögél egy férfi, Palotás Gábor rendőrtiszt, aki a későbbi eseményekbe kapcsolódik be. A Festőék már túl vannak az ebéden, a Festő elégedetten emeli poharát a Vegyésmérnök és Ildikó felé.

Festő: Kitűnő ez a hely, kitűnő konyhával. Képes Kálmán ért a szakácsművészethez. Meg a nőkhöz.

Vegyésmérnök: Főleg a számlázáshoz.

Festő: Kibírja ezt a szigetelőhabarcsod?

Vegyésmérnök: Egy-egy nagy mű születésekor.

Festő: Legközelebbi festményem címének azt javasolnám...

Hirtelen elhallgat, Képes Kálmán asztalánál kisebb tumultus keletkezik, egy férfi hevesen gesztikulálva magyarul az üzletembernek.

Festő: Nagyszámlás úrnál mintha bajok lennének.

Vegyésmérnök: Az emberei majd elintézik a konfliktust.

A két testőr feláll, közrefogják és kituszkolják az étteremből a heveskedő embert. Képes Kálmán folytatja kedélyes beszélgetését.

A Festő rosszállóan csóválja a fejét.

Festő: Szóval a következő képem címe az lehetne, hogy „Az erőszak ellen”.

Vegyésmérnök: Én a Barátságra gondoltam. A barátság olyan fogalom...

Festő: Előbb gyűrjük le az erőszakot. Azután jöhet a barátság.

A Vegyész-mérműnök Képes Kálmán asztalát figyeli, a testőrök visszatérnek a helyükre.

Vegyész-mérműnök: Majd megbeszéljük. Most átmegyek egy pillanatra Kálmánhoz. Hátha megvigasztalhatom a kellemetlenség után.

A Festő is figyeli a mosolygón enyeltető üzletembert.

Festő: Ráfér. Nagyon szenved szegény.

A Vegyész-mérműnök feláll, átmegy Képes Kálmán asztalához, kezét fognak, a Vegyész-mérműnök leül, beszélgetnek.

A Festő bort tölt Ildikónak és magának, megfogja a poharát.

Festő: Akkor hát tegeződjünk.

Ildikó kissé félszegen emeli poharát, koccintanak, isznak, megcsókolják egymást.

Ildikó: Én csak...

Festő: Innentől kezdve szerelmes vagyok beléd. Ajánlom, hogy te is igyekezz!

Ildikó: Én csak azt szeretném, hogy továbbra is engedje meg...

Festő: Megengedem, amennyiben visszategezel. Sőt holnap este eljöhetsz velem a szenvedő délvidéki magyarok közé. Nem ilyen előkelő hely, mint ez, a társaság összetételét sem ismerem pontosan, de biztosan jól érezzük majd magunkat.

A Vegyész-mérműnök visszatér az asztalhoz, fanyarul azt mondja:

Vegyész-mérműnök: Kálmán szeretne megismerkedni veled. Olyasmit motyogtam neki, hogy európai hírvő festő vagy.

Festő: Miért szerénykedsz? Nyugodtan mondhattál volna világ-hírvőt is.

Vegyész-mérműnök: Hasznod lehet ebből az ismeretségből.

Festő: Illedelmesen fogok viselkedni.

A Festő Képes Kálmán asztalához megy, kezét fognak, leül. A civilbe öltözött rendőrtiszt figyeli őket. A testőrök is.

Képes Kálmán: Én nagyra becsülöm doktor Elek Antalt.

Festő: Én is.

Képes Kálmán: Magát tehetséges festőnek tartja.

Festő: Igaza van.

Képes Kálmán körbemutat az étteremben.

Képes Kálmán: Időnként tárlatokat rendezek itt. Fontos emberek szoktak eljönni a megnyitóra. Szeretem és támogatom az igazi művészetet.

Festő: Mikor lesz a legközelebbi tárlat?

Képes Kálmán: Három hét múlva. Szederkényi Gyula legújabb sorozatát mutatjuk be. Bizonyára hallott már Szederkényiről.

Festő: Nagy tisztelője vagyok.

Képes Kálmán: Remek ötlete támadt. Festett egy sorozatot „Sapkák” címmel. Mindenféle nemzet és egyének sapkáit megfestette. Az én kertészkalapomat is.

Festő: Kár, hogy ez nekem nem jutott eszembe.
 Képes Kálmán: Jöjjön el a kiállításra.
 Festő: Ha meghívnak...
 Képes Kálmán: Kap meghívót. A szakértőim pedig megnézik a maga festményeit. Esetleg a következő tárlatra.
Képes Kálmán érezteti, hogy befejezte a beszélgetést, a Festő feláll, búcsúzkodnak.
 Festő: Örültem a szerencsének.
 Képes Kálmán: Magam is.
A Festő elindul, azután megtorpan.
 Festő: Nem ismer véletlenül egy Kraszulyák nevű üzletembert? Nemrégén Frankfurtban találkoztam vele. Vásárolt tőlem néhány képet, megígérte, hogy egyszer elvisz egy játékkaszinóba. Közben megemlítette, hogy van egy kedves budapesti üzlettársa, aki támogatja a művészetet.
 Képes Kálmán: Mióta ismeri ezt a ...Kraszulyákot?
 Festő: Elég régi barátom.
 Képes Kálmán: Valamikor nekem is a barátom volt. Meghívom a tárlatra. Aztán majd kiderül...
 Festő: A sapkák alatt?
 Képes Kálmán: A sapkák alatt.
A Festő visszaballag az asztalához, ahol a Vegyész-mérnök a számlát rendezi.

9. kép: Műteremben

Az „Erőszak ellen” című kép: egy kettétört fehér mankó telemázolva virágokkal. A Vegyész-mérnök kissé kedvetlenül áll a kép előtt.

Vegyész-mérnök: Hát... hogy is mondjam... Kicsit mintha morbid lenne.

A Festő kissé távolabb tüsténkedik, képkereteket illeszt össze.

Festő: Nevezzük inkább áttételesnek. Néha a legegyszerűbb motívumok hordozzák a legösszetettebb mondatot.

Vegyész-mérnök: A túl egyszerűek is?

Festő: Az igazi műalkotások sohasem túl egyszerűek. Csak egyszerűek és hatásosak. Mint a puska. Egyszer megmutathatnád, hogy hogyan készül a puska.

Vegyész-mérnök: Miért érdekel?

Festő: Szeretem nézni a nagy művek születését.

A Vegyész-mérnök még mindig a festményt szemléli, nem egészen érthető, hogy mire vonatkozóan válaszol.

Vegyész-mérnök: Rendben van. De a következő kép a Barátság legyen. Majd adok néhány ötletet.

Festő: Ma este én is begyűjtök néhányat. Elmegyek régi barátaim közé némi honvágyat meríteni.

Vegyész-mérnök: Pazaver sörözőjébe?

Festő: Igen.

Vegyésmérnök: Szenvelgő honfitársaid még mindig ott gyülekeznek?
 Festő: Bizonyára. Egy évvel ezelőtt még ott voltak.
 Vegyésmérnök: Ildikó azt mondta, őt is magaddal akarod vinni.
 Festő: Szerelmes vagyok belé. És ő sem idegenkedik tőlem.
 Vegyésmérnök: Vigyázz rá! Rendes lány.
 Festő: Tudom.

10. kép: Söröző

Tágas, átlagos söröző fapadokkal és asztalokkal. Elég sok vendéggel, egymáshoz közel összetolt asztaloknál két nagyobb csoport ül, vajdasági magyarok, illetve koszovói albánok, a magyarok asztalánál nők is vannak, az albánoknál csak férfiak.

A magyarok közül többen fölugranak, felkiáltanak. A sörözőbe Ildikóval belépő Festőt üdvözlik, Pazaver, a tulajdonos a Festőhöz siet, kezét ráznak.

Pazaver: Hallottuk, hogy végleg Pestre költöztél. Nagyon örülök...

A Festő körül néz a sörözőben, a fejét forgatva mondja.

Festő: Majd kiderül, hogy meddig tart ez a végleg... Úgy látom, jól megy a bolt.

Pazaver: Nem panaszkodhatom.

A vajdasági asztaltársaságból kiabálnak feléjük. Leghangosabb Halász Géza újságíró.

Halász: Gyertek már ide! Hagyjátok a fenébe azt a vérszopó Pazavert.

A Festő még a tulajdonossal beszélget.

Festő: Megint emelted az árakat? Odaát is folyton ezt csináltad.

Pazaver: Itt is van infláció.

Festő: Nekünk a sör mellé burekot küldjél, kerül, amibe kerül. Képzeld, a menyasszonyom azt sem tudja, hogy mi az a burek. Elképesztő, hogy a Balkánon túl mennyire műveletlenek az emberek.

Ildikóval a vajdaságiakhoz mennek, a Festőt lármásan üdvözlik, ölelgetések, kézrázások. A hangzavar lassan elül. Bemutató.

Festő: Ez itt Ildikó, a menyasszonyom. Ez pedig Géza, Gyuri, Lajos, Mari... No, mindegy, majd összeismerkedtek. Újságírók, fotóművészek, tanárok, költők és egyéb lecsúszott értelmiségiek. Nekünk való társaság.

Leülnek az asztalhoz, Ildikó kissé félszegen viselkedik, de az egyik nő mindjárt szóba elegyedik vele. Szófoszlányok hallatszanak:

Te is a festészetet... Mindjárt gondoltam, amikor...

A Festő a férfiakkal beszélget.

Halász: A legjobbkor érkeztél. Fogytán a vagyonunk. Legfeljebb még egy körre futja.

Festő: Ez kevés lesz a honvágy felélesztéséhez.

Halász: Én is attól tartok.

Lajos: Biztosan megint gazdagon jöttél Németországból.

Festő: Persze. Felmérhetetlen értékű képekkel. Én magam festettem őket.

Halász: Erre Pazaver bajosan fog hitelezni.
 Festő: Burekra még telik.
Megjelenik Pazaver két korsó sörrel és két tányérral, melyeken egy-egy burekszelet van. A Festő és Ildikó elé csúsztatja a korsókat és tányérokat. A Festő Ildikónak magyaráz.
 Festő: Ez a túrós burek. Kóstold meg.
Ildikó eszik a burekból, elismerően felnéz a mögöttük álló Pazaverre.
 Ildikó: Finom.
A Festő is enni kezd és tovább beszél.
 Festő: Meghiszem azt. Legközelebb majd kipróbálok a húsos változatot is.
 Pazaver: Azt már nem csináljuk.
A Festő csodálkozva néz rá.
 Festő: Miért?
 Pazaver: Nincs iránta kereslet. A nyugati turisták nehéznek és egészségtelennek tartják.
 Festő: Sohasem voltam jó véleménnyel a fejlett Nyugat ízlésvilágáról.
 Pazaver: A káposztás és főleg a spenótos burekot vásárolják.
A Festő elképedve néz a tulajra, majdnem a torkán akad a falat.
 Festő: Spenótos?
 Pazaver: Igen.
 Festő: Úristen! Micsoda dekadencia!
Pazaver széttárja karjait.
 Pazaver: Nekem is ez a véleményem, de hát a kereslet... Bocsánat.
A sörözőbe belép a már a Képes-tanyában látott civil ruhás rendőrtiszt, Pazaver hozzá-siet, leülteti az egyik asztalhoz.
 Gyuri: Már megint itt van ez a nyomozó. Remélem, nem miattunk látogat ide.
 Halász: Talán a te rossz verseid miatt. De azt hiszem, inkább az albánok miatt.
Halász a másik nagyobb társaság felé int.
 Festő: Koszovóiak?
 Halász: És macedóniaiak.
 Festő: Biztosan a függetlenségüket vívják ki.
 Halász: Rendes fiúk. Nemigen közösködnek másokkal, velünk azonban nagyon összebarátkoztak. Néha összetoljuk az asztalainkat. Nekik persze sokkal több pénzük van, mint nekünk.
 Festő: Honnan?
 Halász: Ha tudnám, talán megírnám valamelyik újságba. De nem biztos. Tulajdonképpen jó helyre küldik a pénzt. Oda, ahol nemcsak beszélnek a függetlenségről.
A Festő alaposan szemrevételezi az albánokat (kettő közülük majd később is föltűnik, más körülmények között). Az albánok asztalánál észreveszi Zavarkó Sándort.

Festő: Hiszen az ott Zavarkó Sanyi.
Halász: Mostanában az albánokkal dolgozik. Ne kérdezd, hogy mit!

Zavarkó a vajdaságiak felé néz, a Festő int neki, Zavarkó feláll, elindul az asztalukhoz. Közben látszik, hogy Pazaver leül a rendőrtiszt asztalához.

Zavarkó kezét fog a Festővel, leül mellé.

Festő: Azt hittem, még börtönben penészedsz.

Zavarkó nevetve legyint.

Zavarkó: Az csak egy kis botlás volt az autókölcsönzéssel.

Festő: Lopással.

Zavarkó: Gyorsan lerendeztük.

Festő: Ha jól tudom, te vegyész vagy.

Zavarkó: Vegyésztechnikumot végeztem. De csináltam már sok mindent életemben. Kutyákat idomítottam, nyakkendőket árultam, kéményeket pucoltam...

Festő: Én vegyési állást ajánlok. Az egyik öreg vegyész barátomnak kellene segítened, kikavarni valami rozsdátlanító vagy korróziót megelőző kulimászt. Világhírű találmány lesz.

Zavarkó elgondolkodik, a többiek gúnyosan néznek rá, ő az albánok felé mutat.

Zavarkó: Azemnek még el kell végezniem egy munkát...

Halász: Kokain? Géppisztoly?

Zavarkó: Tisztességes üzleti munka. Amint elintézem, jelentkezem az öreg vegyésznel.

Festő: Igyekezz! Megpróbálom fenntartani a helyet. De ha csak egyetlen vizespohár hiányozni fog vagy egyetlen lombik összetörik, saját kezűleg töröm le a derekadat.

A tulajdonos lép a Festő mögé, halkan szól hozzá.

Pazaver: Palotás nyomozó úr szeretne pár szót váltani veled.

Festő: Velem? Miért nem Zavarkóval?

Pazaver: Veled szeretne beszélni.

Festő: Unom már, hogy itt Pesten fontoskodó emberek minduntalan az asztalukhoz citálnak.

Halász jóindulatúan közbeszól.

Halász: Úgy hallottam, komoly befolyása van az idegenrendészetnél. Ajánlatos jóban lenni vele.

A Festő kelletlenül átmegy a rendőrtiszt asztalához, a nyomozó feláll, udvariasan bemutatkozik.

Palotás: Palotás Gábor vagyok.

Festő: Tudom. Nyomozótiszt.

Leülnek, a Festő rosszkedvűen várja a rendőr kérdéseit.

Palotás: Ismerem az öreg vegyészt, rendes ember. Maga felől is érdeklődtem. Láttam, hogy a Képes-tanyában beszélgetett Kálmán királlyal.

Festő: A festőművészet mélységeit elemeztük.

Palotás: Magát kedvelik a gazdag emberek. Németországban Kraszulák úr karolta fel...

Festő: Gyermekkori ismerősöm. Frankfurtban tényleg segített rajtam.

Palotás: Beszélgettek néha Képes Kálmán királyról?

Festő: Vele is a festészetről fecsegetem. Egyszer említett egy budapesti vállalkozót, akit sötét gazembernek nevezett, de az nem biztos, hogy Képes Kálmán.

Palotás keservesen felsóhajt, hátradől, közben bejön egy jól öltözött idősebb ember egy kuvasszal, a vajdaságiak melletti asztalhoz ül, a kutya a lábához heveredik, a társaság a háttérben a kuvasz szépségét és szelídségét dicséri, csak szófoszlányok hallatszanak. Palotás elkeseredetten morfondírozik.

Palotás: Sok bajunk van ezekkel az újjgazdagokkal. Civakodnak, fenyegetik egymást. Képes Kálmán egyre több fenyegető levelet kap. És nemsokára még ez a Kraszulák is Pestre jön.

Festő: Ő biztosan nem küld senkinek fenyegető leveleket. Örülök, hogy eljön Pestre. Legalább megnézi újabb remekműveimet.

Palotás: Hát... köszönöm, hogy megpróbált segíteni.

A rendőrtiszt kezét nyújt, a Festő feláll, a nyomozó hangosan elmélázik. A háttérben a vajdaságiak egyre lármásabbak a kuvasz körül.

Palotás: Valamikor a belváros békés, nyugodt hely volt. Ma már ott sincs béke. Nemrégén agyonverték egy öregasszonyt, tegnap meg gázzal lefújtak egy bélyegárust. Persze szemtanú sehol. Ilyenkor még az a féllábú koldus is eltűnik, aki egyébként folyton arra kéreget.

Festő: Ismerem az illetőt. Időnként kinő a másik lába is.

A rendőrtiszt őszinte elképedéssel néz rá.

Palotás: Micsoda? Nekem erről nem szóltak az embereim.

A Festő visszamegy a társaságához, ahol Zavarkó vitatkozik a kutyás öregúrral.

Zavarkó: Higgyen nekem, uram. Én értek az ebekhez. A kuvasz gyönyörű és okos állat. Gyorsan tanul, de gyorsan is felejt. Éppen ezért a kuvasz a legboldogabb kutya a világon. Mert elfelejti az idomítás gyötrelmeit.

Öregúr: Az én Alexem nem feledékeny. Például... például két évvel ezelőtt ráparancsoltam, hogy ne ugasson. Hogy ne zavarja a szomszédokat. Azóta el sem vakkantotta magát.

Zavarkó: Engem egyből megugatna.

Öregúr: Nem igaz!

Zavarkó: Fogadjunk!

Öregúr: Miben?

Zavarkó: Ha Alex megugat, a következő kört maga fizeti az egész asztalnak.

Öregúr: Rendben. Ellenkező esetben viszont maga tisztelettel bocsánatot kér tőlem és Alextől.

Zavarkó: Természetesen.

Zavarkó a fekvő kuvaszhoz megy, leguggol a kutyához, morog valamit. A kuvasz az arcába ugat. Nagy derűlttség az asztalnál, Pazaver is hangosan nevet.

Pazaver: Ugyanazt?

Többen visszakiabálnak:

Ugyanazt!

Az öregember szemrehányóan korholja a kutyát.

Öregúr: Szégyellj magad, Alex. Költségekbe vertél. Ezentúl még legalább három évig nem ugathatsz. Érted?

Zavarkó: Engem ismét meg fog ugatni.

Öregúr: Nem!

Zavarkó: Még egy kör?

Öregúr: Lehet.

A tulaj és a pincérek hozzák az italokat.

Pazaver: Íme az első kör.

Az öregúr továbbra is a kutyát okítja.

Öregúr: Idefigyelj, Alex! Ha megint ugatni merészselsz, holnap ivartalanítalak, és női nevet kapsz. Amál, Ancsa vagy ilyesmi.

Festő: Amarilla.

Öregúr: Amarilla? Ilyen hülye nevet soha sem hallottam.

Festő: Így hívják a legfeledékenyebb magyar táncosnőt.

Zavarkó: Akkor hát lássunk hozzá.

Ismét leguggol a kutya elé, motyorász, a kuvasz felugrik, dühösebben ráugat, mint az imént.

Az asztalnál óriási derűlttség, bravózás, dicsérik Zavarkót.

Az öregúr dühösen mered a kutájára.

Öregúr: Holnaptól Amarilla a neved.

11. kép: Váci utca (éjszaka)

A Festő és Ildikó átölelkezve sétál haza, időnként a kirakatokra pillantanak.

Ildikó: Kellemesen éreztem magam. Jókedélyű földijeid vannak.

Festő: Amarilla feldobta őket.

Ildikó: Az Öregembert sajnálom. Sokba kerültünk neki.

Festő: Van miből fizetnie. Azt mesélik róla, hogy többszörös miliomos.

Ildikó: Tényleg ivartalanítja a kuvaszt?

Festő: Gazdag emberek sok mindent megtehetnek.

Ildikó megáll az egyik kirakatnál, lehalkítja hangját, kissé zavartan beszél.

Ildikó: Kétszer is úgy mutattál be, mint a menyasszonyodat.

Festő: A menyasszonyom vagy. A formalitásokat majd később elintézzük.

Tovább sétálnak. Az utcán viszonylag kevés a járókelő, német, angol beszéd hallatszik.

Ildikó: Mihez kezdesz egy szerény tehetségű lánnyal?

Festő: Indulásnak elég lesz kettőnknek is az én határtalan tehetségem. Aztán majd te is felfejlődsz.

Ildikó: Igyekszem tanulni tőled.

Egy bár előtt megtorpannak, a vastag matt üveg mögött egy csábosan vonagló nő sziluettje látszik.

Festő: Ő az igazi Amarilla. A híres feledékeny táncosnő.

Ildikó: Ismered?

Festő: Régóta. És egészen közelről. Igaz, mindig alszik, amikor találkozunk.

Ildikó: Nem értem.

Festő: Egy fotelben alszik a festékboltban, én meg gyönyörködöm benne, miközben vásárolok.

Ildikó: Azt hittem...

Festő: Senkivel sem csálnám meg a menyasszonyomat. Kizárólag vele bújok ágyba. Ma éjszaka is.

Ildikó riadtan néz a Festőre, az üveg mögött továbbra is látszanak a csábos női mozdulatok.

Ildikó: Nem jöhetsz fel hozzám. A szüleim...

Festő: Te jössz fel én hozzám.

Ildikó: Ez lehetetlen!

A Festő hosszasan figyeli a sejtelmes erotikus táncot.

Festő: Kár. Ez esetben kénytelen leszek bemenni ebbe a csehóba, és beleszeretni Amarillába.

Ildikó: Antal bácsi, vagyis Elek doktor apám régi barátja.

Festő: Nekem is régi barátom.

A lány is hosszasan figyeli az üveg mögötti jelenetet, a járókelők közömbösen mennek el mögöttük, a bár ajtajában egyenruhás őr áll, biztatóan mosolyog rájuk.

Ildikó: Évek óta kódorogsz a világban. Meddig akarsz Budapesten maradni?

Festő: Még rengeteg magasztos fogalmat és gondolatot kell vászonra pingálnom. Eltarthat akár száz évig is.

12. kép: Szobában

A Festő és Ildikó meztelenül ágyba bújnak. Ildikó eloltja a villanyt.

Festő: Előbb-utóbb a Szerelmet is meg fogom festeni.

13. kép: Képes-tanyában

Közvetlenül tárlatmegnyitó után. Az étterem falain képek, mindegyik festmény sapkát ábrázol nevekkal megjelölve, hogy kié a sapka, milyen eredetű, a svájci sapkától kezdve az orosz usankán keresztül a finn kucsmáig. Jól öltözött férfiak és nők sétálgatnak a képek előtt, halkan beszélgetnek, a pincérek tálcákon italokat kínálnak. A látogatók között

Képes Kálmán mosolyogva sétál, sokakat üdvözöl, egy pillanatra felbukkan Palotás Gábor nyomozó is.

A Festő mindennapi öltözkézésben kirí a vasalt társaságból, hozzá hasonló hanyag szelésben csupán még egy fiatalember ódöng a teremben. Mint később kiderül, ő a Karikaturista. A Festő Kraszulyák Károllyal beszélget.

Festő: Meddig maradsz?

Kraszulyák: Egy-két hétig. Attól függ. Ma délelőtt érkeztem Frankfurtból. Utána kell néznem a dolgaimnak.

Pohárral a kezükben sétálgatnak, szemlélgetik a képeket.

Festő: Jó helyen kezded. Sapkák alatt.

Kraszulyák: A sapkák nem érdekelnek. Ezzel a tetűvel kell elintéznem valamit. Gyors munka lesz.

Festő: Ha Képes Kálmánra célszól, ajánlom, hogy válogasd meg a szavaidat. Lehet, hogy ő lesz a budapesti mecénásom.

Kraszulyák: Frankfurtban én támogattalak. Úgy látszik, azóta meredeken sülyedsz lefelé. Gyere inkább vissza!

Festő: Idejöttem vissza. Vagy legalábbis majdnem vissza. Remekműveket festek, szerelmes vagyok, eddig csak egyszer próbálták szétszarni a fejemet. Koldus, mankóval.

Kraszulyák: Remek helyre kerültél. De azért a jövő héten majd megnézem legújabb remekműveidet. Azután elviszlek valamelyik játékaszinóba. Régóta ígérettem. Most tényleg elviszlek.

Kraszulyák forgolódik, Képes Kálmánt keresi, aki a terem közepén cseveg ismerőseivel.

Kraszulyák: Ha dühös vagyok, mindig elmegyek rulettezni. Kis tételekben játszom, néha nyerek, néha veszítek.

Festő: Én még sohasem jártam ilyen bűnös helyeken.

Kraszulyák: Itt az ideje, hogy elkezdj bűnözni. Ehhez persze fel kell öltöznöd. És most elmegyek feldühödni.

Kraszulyák Képes Kálmánhoz sétál, a Festő fél szemmel állandóan figyel, bár úgy tesz, mintha a képeket nézegetné. Mellé sodródik a hanyag öltözetű fiatalember. Megszólítja.

Karikaturista: Nekem itt sohasem lesz kiállításom.

A Festő végignézi rajta.

Festő: Te is festő vagy?

Karikaturista: Meg alighanem te is. Mindketten kilógunk ebből a feszesen öltözött társaságból.

Festő: A meghívón nem írta, hogy kötelező a fehér ing, nyakkendő és a sötét öltöny.

Az egyik pincér tálcát nyújt feléjük. Talpas poharakba töltött különböző színű koktélokkal. A Festő egy sötétzöld koktélt emel le, a Karikaturista követi példáját.

Karikaturista: Ez vajon micsoda?

Festő: Szerintem rozsdátlanító folyadék. Nemrég láttam ilyesmit egy lombikban.

Belekóstolnak az italba, a Festő közben tovább figyeli Kraszulyák Károlyt, aki egyre hevesebben vitatkozik Képes Kálmánnal. Palotás Gábor is figyeli az üzletemberek veszekedését.

Karikaturista: Alapjában véve nem rossz ez a rozsdátlanító, de azért örülök, hogy nem lesz itt sohasem kiállításom. Miféle tárlat az, ahová csak meghívóval lehet belépni, és ahol ilyen gyanús színű lötytyöket szolgálnak fel.

Festő: Jófajta ital. Még ha tényleg rozsdátlanít is...

Karikaturista: Én az egyértelmű italokat szeretem. Sört, bort, pálinkát... Egy sörözőben például szívesen kiállítanék, de mostanában nem kapkodnak értem.

Festő: Miket festesz?

Karikaturista: Rajzolok. Szellemes, vicces karikatúrákat. A vezérmotívum mindegyiken az ámuldozó szemek.

Festő: Ez valóban nagyon vicces lehet.

Karikaturista: A világ vicces, amire rácsodálkoznak.

A Festő még mindig Kraszulyák Károlyékat figyeli, szórakozottan mondja.

Festő: Van itt a közelben egy szolid söröző. Tulajdonosa Pazaver Sándor, régi barátom.

Karikaturista: Jártam egyszer a Pazaver-sörözőben. Nem rossz hely, csak kissé hangos. Valami balkáni tahók óbégattak akkor.

Festő: Mostanában albán hazafiak és sírva vigadó vajdasági magyarok járnak oda. Persze nyugati turisták is. Én általában szombaton este vagyok ott. Ha nincs okosabb dolgod, nézzél be, hozzá a karikatúráidból. Hátha szót tudunk érteni Pazaver Sanyival.

Karikaturista: Ott leszek szombaton. Egyébként Mracskó Árpád a nevem. Ha érdekel.

Festő: Érdekel. Engem Udvaros Péternek hívnak.

Karikaturista: Okvetlenül elviszem az ámuldozó szemeket.

A terem közepén Kraszulyák Károly vérvörös arccal sarkon fordul, sietve jön a Festő felé, mögötte Képes Kálmán egyik testőre lépked. Kraszulyák megáll a Festő előtt.

Festő: Úgy látom, bejött a kaszinó.

Kraszulyák: Be. Előtte majd megnézem legújabb remekeidet.

Hátrafordul a testőrhöz.

Kraszulyák: Menj vissza a gazdádhoz, és biztosítsd, hogy többé nem fog látni a szemétdombjain. Utálom a szemét bűzét.

Kraszulyák Károly kisiet az étteremből, a testőr már csak a szemével követi. Amikor becsukódik az ajtó, a Festőhöz fordul.

Testőr: Alkalomadtán Szakértőink majd megnézik a festményeit. Jó volna azonban, ha megválogatná a barátait.

Festő: Én csak szelíd széplelkekkel barátkozom, és kizárólag a művészetekről társalgok velük.

A testőr elmegy mellőlük, a Karikaturista hűledezve néz utána.

Karikaturista: Ez a vállas fiú énám célzott talán?

Festő: Nem hiszem. Inkább elegánsabb öltözkű urakra.

Ismét a pincér jön a tálcával.

Karikaturista: Megnyugodtam. Rozsdátlanítsuk még egy kicsit magunkat, eme süvegek alatt.

Üres poharaikat visszateszik a tálcára, újabb adag zöld koktélt vesznek le.

14. kép: Laboratóriumban

*A munkaasztalon csipetnyi puskaapor látható, kis láng közeledik hozzá, a puskaapor sís-
teregve felrobban. A Festő és a Vegyész-mérnök a robbantás helyét nézik.*

Vegyész-mérnök: Nos, megmutattam, hogy hogyan készül a puskaapor, és miket művelhet kis mennyiségben is.

Festő: Én láttam, hogy miket művel nagy mennyiségben. Ezért érdekel az elkészítési módja. Zseniálisan egyszerű alkotás. Bár sohse találták volna fel.

Vegyész-mérnök: Most már visszatérhetsz a saját zseniális alkotásodhoz. A „Barátságra” ferd meg rá a kézfogást.

A Festő a nyitott ablakhoz megy, az utca fölé hajol. Az utcán ismét átsétál Képes Kálmán a fiatal lánnyal és a testőrével. Ildikó jön velük szembe, a Vegyész-mérnök lakása felé siet.

Festő: Közhelyszerű. Szerintem untig elég a két egymás felé hajló emberi fej. Egy vidám és egy szomorú.

Vegyész-mérnök: Ragaszkodom a kézfogáshoz.

A Festő eljön az ablaktól, elmélázva mondja.

Festő: A következő kép a Gazdagságot fogja ábrázolni.

Vegyész-mérnök: Miért éppen a gazdagságot?

Festő: Az is szép lehet olykor.

Vegyész-mérnök: Előbb a kézfogást akarom látni.

A Festő átmegy a műterembe, menet közben sóhajtozik.

Festő: Legyen. A kézfogáshoz még van nyersanyagom. De azután újabb színes festékeket kell vennem.

Vegyész-mérnök: Ez belefér a saját gazdagságomba.

15. kép: Műteremben

A Festő kézbe veszi az ecsetet és a palettát, a Barátság című képhez megy, hogy ráfesse a kézfogást. Ildikó belép a másik ajtón, mosolyog, látszik rajta, boldog, hogy találkozhat a Festővel.

Ildikó: Ismét találkoztam Képes Kálmánnal.

Festő: Említetted neki, hogy sorra gyártom a szebbnél szebb festményeket?

Ildikó: Még köszönni sem merek neki.

A festő keveri a festékeket, Ildikó figyel.

Festő: A festészet mellett a bátorságot is meg kell tanulni.

Ildikó: Miben segíthetek?

Festő: Először fogjál kezét Antal bácsival.

Ildikó egy pillanatra értetlenül néz, azután elneveti magát. A Festő megkezdte a Barátság kiegészítését.

16. kép: Utcán

A Festő a festékesbolt felé lépked, megáll a kirakat előtt. Az utcán a megszokott forgalom zajlik, a boltból furcsa hangok hallatszanak. Mintha sírna valaki. A Festő felfigyel, azután hirtelen benyit a boltba.

17. kép: Festékesboltban

Zsuzsa, a boltosnő hangosan zokog, Amarilla fehér zsebkendővel az arcát törölgeti. A Festő hozzájuk rohan.

Festő: Mi történik itt? Felrobbant valamelyik festékdoboz?

Amarilla: Zsuzsikának az arcába lőttek.

Amarilla borogatja a boltosnő megperzselődött arcát.

Zsuzsa: Gázpisztollyal lőtt... Egy csuklyás, szakállas férfi.

Festő: Ilyenkor oda kell adni a pénzt. Ezt mondják az okosok.

Zsuzsa: Nem kért pénzt. Csak annyit mondott, költözzek innen nyugalmasabb helyre. És az arcomba lőtt.

A Festő tanácstalanul forgolódik, azután a telefonhoz megy.

Festő: Hívom a rendőrséget.

A boltosnő még mindig zokog.

Zsuzsa: Semmit sem fognak csinálni. A múltkor Vali nénire lőttek a bélyegboltban. A rendőrség akkor sem csinált semmit.

A Festő tárcsáz, beszélni kezd, de közelről a két nő beszélgetése hallatszik.

Amarilla: Nyugodj meg, Zsuzsikám! Minden rendben lesz. Gyorsan elfelejted...

Zsuzsa: Félek.

Amarilla: Hozzám költözzöl néhány napra. Amíg Feri visszajön.

Zsuzsa: Egész életemben rettegni fogok.

Amarilla: Elfelejtetd.

A Festő leteszi a kagylót.

Festő: Mindjárt itt lesz a rendőrség.

Zsuzsa: Kár kihívni őket. Ha itt lenne a férjem... De éppen most utazott el.

A boltosnő valamelyest megnyugszik. Amarilla még mindig borogatja az arcát.

Amarilla: Hozzám költözzöl...

Egy pillanatra látszik a fotel, amelyben Amarilla szokott aludni.

Festő: Ide a fotelbe?

Amarilla: Kétszobás lakást bérlek. De munka után szeretek betérni Zsuzsikához beszélgetni.

Festő: Elég csöndesen szokott beszélgetni.

Amarilla: Néha elszenderedem...
 Festő: Most is aludt?
 Amarilla: Igen. Zsuzsika sikoltozására ébredtem.
 Festő: Ez a szerencséje. Ha korábban ébren van, maga is kapott volna az arcába.
 Amarilla: A magamfajta lányok... kikerülnek a bajt.
 Festő: A táncosnők?
 Amarilla: Persze... A táncosnők. Mi sokáig élünk.
 Festő: És szeretettel ápolják felebarátaikat.
Zsuzsa már nem sír, a szemét törölgeti.
 Zsuzsa: Nemrégén járt itt két férfi, azt kérték, hogy adjam el a bolt-helyiség bérletét. A férjem elzavarta őket. Biztosan visszajönnek.

Rendőrökcski áll meg a bolt előtt, két egyenruhás és két civil ruhás rendőr jön be a boltba. Az egyik Palotás Gábor. Három rendőr a két nőhöz siet, Palotás Gábor fáradtan a Festőhöz sétál.

Palotás: Maga gyanúsított vagy segítőkész polgár?
 Festő: Színes festékek vásárlója vagyok.

A rendőrtiszt unottan néz körül a boltban.

Palotás: Nyugtalan lett ez a békés kerület is. Nem elég, hogy a nyakamba szakadtak a civakodó milliomosok, most még a letámadott boltosnőkkel is bajmolódnom kell.

Festő: Értesüléseim szerint nem sok sikerrel.

A rendőrtiszt szomorúan néz a Festőre.

Palotás: Ne menjen még el. Magát is jegyzőkönyvezzük.

A nyomozó csatlakozik a rendőrtársaihoz, a Festő a polcokon sorakozó festékesdobozokat szemlélgeti.

18. kép: Lakásban

A Festő benyit a lakásba, a műterembe megy, ott nincs senki, de ő már beszélni kezd, tudja, hogy a Vegyészmérnök valahol a közelben lehet.

Festő: Nem sikerült festéket szereznem. Rendőrökkel jegyzőkönyveztem. Megmagyarázták, hogy ez a békés környék egyre jobban elvadul, és én el is hittem nekik. Közben tanúja voltam egy könnyű erkölcsű lány szeretetének.

Belép a laboratóriumba, lehajtott fejjel tovább magyaráz.

Festő: A „Szeretet” című képemre egy ledér hölgyet festek, aki vigasztalja...

Felemeli a fejét, az ablaknál, szemben vele Ildikó és a Vegyészmérnök áll rémült tekintettel. A Festő megtorpan.

Festő: Miért ezek az ámuldozó szemek?

Az ajtó mögül a féllábú koldus lép mellé, ezúttal két lábon és tisztességes polgári ruhában, pisztolyt tart a kezében.

Koldus: Téged vártalak, te szemét strici.
A Festő kérdően néz a Vegyész-mérnökre, az széttárja a karját.
 Vegyész-mérnök: Bejött, és azt mondta, beszéde van veled.
A Festő végigméri a koldust.
 Festő: Polgárosodunk? Nekem így sem tetszik, uram. Egyszer már figyelmeztettem, hogy ne kötozködjön velem. Emlékszik?
 Koldus: Most pisztoly van nálam.
 Festő: Gázpisztolynak látszik.
 Koldus: Igazi pisztoly. Menjen oda az ablakhoz.
A Festő hátrál néhány lépést, megáll az asztalnál.
 Festő: Én ellenzek minden erőszakot. Festettem is egy képet...
 Koldus: Fogd be a pofád! Feljelentettél a rendőrségen, te rohadt tróger!
 Festő: Ilyen gyorsan kiengedték?
 Koldus: Vannak kapcsolataim. Semmit sem tudnak rám bizonyítani. És kicsit majd kilyuggatlak, mint a teaszűrőt.
 Festő: Egyszer lefegyvereztem egy géppisztolyos martalócot. Aztán én lyuggattam ki.
 Koldus: Próbálj meg engem lefegyverezni?
A Festő az asztalra mutat.
 Festő: Ha az a valami a kezében tényleg igazi pisztoly, jó lesz vigyázni vele. Ezekben az üvegedényekben veszélyes robbanószer-
 verek vannak. Egy rossz lövés vagy koccanás, és mindannyian az égbe repülünk.
A Koldus elbizonytalanodik.
 Koldus: Miféle robbanószer-
 verek?
 Festő: Puskapor, dinamit, nitroglicerin...
Kezébe veszi a zöld rozsda-mentesítőt tartalmazó lombikot.
 Koldus: Az mi?
A festő előrelép, maga előtt tartja az üvegedényt.
 Festő: Elanit. Világmárka. A fél utcát lerombolná. Magának adom, ha akarja.
 Koldus: Azonnal tegye vissza a helyére.
 Festő: Nicsak, folytatódik a polgárosodás. Már magázódni is megtanultunk.
Hirtelen mozdulattal a Koldus arcába loccsantja a zöld folyadékot. A Koldus felkiált, az arcára szorítja kezét, a lombik a földre esik, darabokra törik. Illdikó felsikolt. A Festő elkapja a Koldus csuklóját, nagyot ránt a karján, a pisztoly elrepül, a Koldus ordítva letérdel. Jobb karja kitekeredve, bénán lóg az oldalán, bal kezével az arcát törölgeti, és a jobb karját tapogatja. Nyüszítve beszél.
 Koldus: Eltörte a karomat...
 Festő: Mindjárt bepanaszolhat súlyos testi sértésért. A rendőrök itt vannak a közelben egy festékboltban.
 Koldus: Én csak azért jöttem, hogy figyelmeztessem...

A Festő fölveszi a földről a pisztolyt, vizsgálgatja, hátat fordít a koldusnak.

Festő: Jól saccoltam. Ez csak gázpisztoly. Most aztán valóban elmegyünk a rendőrökhöz.

A Koldus hirtelen felugrik, zöld fejfel, béna karral kiszalad a lakásból. A Festő utána indul.

Festő: Elkapom a gazembert.

Vegyésmérnök: Hagyd a fenébe!

Festő: Lehet, hogy ő volt...

Vegyésmérnök: Végül még tényleg megvádolnának súlyos testi sértésért. Azt mondta, vannak kapcsolatai.

Festő: Miféle kapcsolatai lehetnek egy ilyen senkiházinak?

Vegyésmérnök: Azt hallottam, hogy Képes Kálmán embere. Vagy egy másik nagykutyáé, ami sokkal rosszabb.

A Festő hitetlenkedve felsóhajt.

Festő: Hát elvadult ez a békés környék.

Vegyésmérnök: Elvadult.

Az összetört lombik darabjait és a szétömlött folyadékot nézi.

Festő: A rozsdátlanító kotyvalékok mindenestre jól sikerült.

Vegyésmérnök: Még nem tökéletes.

Ildikó könnyes szemmel a Festőhöz megy, átöleli.

Festő: Miért sírsz?

Ildikó: Azt hittem, hogy le fog lőni.

Festő: A rosszfajta lányok és a rosszfajta festők mindent túlélnek.

Ildikó: Halálra rémültem...

A Festő simogatja a lány haját.

Festő: A „Gazdagság” után megfestem a „Szeretetet”. A sérülteket ápoló rossz lánnyal és az aggódó jó lánnyal.

Vegyésmérnök: El kellene takarítani ezt a rendetlenséget.

Ildikó kibontakozik a Festő karjaiból, egy vödör vizet és felmosórongyot hoz.

19. kép: Duna-parton (este)

A laboratórium padlójára öntött víz után a Duna hullámai látszanak, és a Budai Vár.

A Festő és Ildikó a pesti parton ülnek, kezdetben csak a hangjuk hallatszik, később kerülnek be a képbe.

Festő: A Duna már csak sötétben szép. Ilyenkor nem látszik, hogy mennyire bemocskolták.

Ildikó: A Vár is ilyenkor a legszebb.

Festő: Sötét. Több fény kellene a falai közé.

Rövid csönd következik, már Ildikóék is a képben vannak, és a pesti sétálók, akik szintén a várat nézik.

Ildikó: Itt maradsz végleg? Azok után, hogy le akartak lőni?

Festő: Csak egy gázpisztoly volt. A fickó azt mondta, hogy figyelmeztetni akartak. Ha tudnám, hogy mire és miért...

Ildikó: Tehát maradsz?
 Festő: Természetesen. Szerelmes vagyok.
 Ildikó: Kislány koromban sokat sétáltam apámmal a Várban, a Szent-háromság téren.
 Festő: Egyszer majd velem is eljössz oda.
 Ildikó: Antal bácsi mindent tud rólunk.
 Festő: Helyesli tiszta, gyöngéd érzelmeinket. Csupán arra figyelmeztetett, hogy vigyázzak rád. Főleg, amikor a Pazaver-sörözőbe vislek.
 Ildikó: Ma is elmegyünk?
 Festő: Persze. Lehet, hogy ámuldozni fogunk.
Ismét az idillikus kép a Dunáról és a Várról.

20. kép: Sörözőben

Az ámuldozó szemű karikatúrák kézről kézre járnak a vajdasági asztaltársaságban. Az asztalnál ül a Karikaturista és Ildikó is, aki már teljesen beilleszkedett. Nézegetés közepette röpködnek a megjegyzések.

Ez igazán szellemes!
 Nézd meg ezt!
 Nem egészen értem...!
 Itt mire csodálkozik?!

A Festő és Pazaver állva nézik a röpködő karikatúrákat. A szomszéd asztalnál a kutyás öregúr beszélget Zavarkóval, a kuvasz a lábánál hever. A sörözőben a megszokott törzsközség. A Festő állhatatosan duruzsol a tulaj fülébe.

Festő: Alig ismerem. Semmi érdekem sem fűződik hozzá, de hidd el, tehetséges fickó.
 Pazaver: Ez a sok tágranyílt szem...
 Festő: Telitalálat.
 Pazaver: A falaim nem alkalmasak...
 Festő: Dehogynem. Reklámot csinálna a kocsmádnak.
 Pazaver: Géza cikket írna a tárlatról. Valamelyik újság esetleg leközölné. Így van, Géza?
 Halász: Természetesen. És biztosan leközli valamelyik országos napilap.
 Festő: Habenyák Gyuri írna végre egy jó verset. Az ámuldozó szemekről.
 Gyuri: Egy négysorost mindenképpen. De lehet, hogy nyolcsorosat.
 Pazaver: Túláságosan drága lenne.
 Festő: Ugyanmár! Csak a keretezés meg egy-egy pofa ingyen sör a megnyitón.
 Pazaver: A keretezés is?
Ekkor már mögöttük áll a kutyás öregúr, ő is a karikatúrákat szemléli.
 Öregúr: Fedezem a költségeket.

Hirtelen csönd lesz, mindenki az öregemberre mered.

Karikaturista: Komolyan mondja?

Öregúr: A jó rajzokat érdemes bekereteztetni. És az ingyen sört is állom.

Ismét csönd, majd a Festő szólal meg.

Festő: Boldog az az ország, ahol a gazdagok jóságosak is. Nemrégén Képes Kálmán rendezett egy pazar kiállítást.

Öregúr: Képes Kálmán túlságosan pazarol.

Festő: Támogatja a művészetet.

Öregúr: Sok haragost szerzett magának.

Festő: A művészetek miatt?

Öregúr: A mohósága miatt.

Karikaturista: Én az egyértelmű italokat szeretem. Ki nem állhatom a színes koktélféléket. A sör nagyon jó lesz.

Pazaver: Rendben van. Megcsináljuk a kiállítást.

Taps, az öregúr visszaül asztalához Zavarkóval szemben, a vajdaságiak elcsendesülnek. Néhány mondat, szófoszlány hallatszik át a szomszéd asztaltól.

Öregúr: Tehát jóformán a boltokban meg lehet venni?

Zavarkó: Tulajdonképpen igen. Egy kis ügyeskedéssel. Toluol, kénsav, salétrom... Barnás-lila kristályok... Megfelelő hevítéssel...

A Festő leül az asztaltársaságba, a Karikaturista kezét nyújt neki.

Karikaturista: Ámuldozó szemekkel nézek rád, barátom. Köszönöm.

Gyuri: Még ma éjjel elkezdem megszerkeszteni a verset. Vagy legkésőbb a jövő héten.

A pincérek italt hoznak, folyik a szokásos társalgás, az egyik megterített asztalhoz előre bejelentett vendégek érkeznek. (Érzékeltetni az idő múlását.)

Később Ildikó és a Festő felkel az asztaltól, a Festő odaszól Zavarkónak.

Festő: Zavarkó, hétfőn reggel kilenckor munkára jelentkezel!

Zavarkó: Igenis, főnök.

A festő megszimogatja a békésen heverő kuvaszt és megkérdezi a gazdájától:

Festő: Mostanság mi a neve e derék jószágnak? Alex vagy Amarilla?

Öregúr: Amarilla.

Nevetés. A Festő felsegíti Ildikóra a kabátját.

21. kép: Műteremben

Ildikó a Festő nyakkendőjét köti, a falak mellett Kraszulyák Károly és a Vegyész-mérnök sétál, a falnak támasztott képeket nézegetik. A műteremből a nyitott ajtón belátni a laboratóriumba, ahol Zavarkó tüsténkedik.

Ildikó: Mikor volt utoljára nyakkendő rajtad?

Festő: Régen. Évekkel ezelőtt. Egy temetésen.

Ildikó: Sírtál a temetésen?

Festő: Nem.

Ildikó: Ezért szeretlek. Férfiak ne sírjanak, még temetésen sem.

A Vegyész-mérnök a festmények között Kraszulyáknak magyaráz.

Vegyész-mérnök: Időnként képeket vásárolok. Főleg kezdőktől. Nem biztos, hogy mindig jól választok.

Kraszulyák: Tényleg nem biztos.

Ildikó már a sötét ruhába öltözött festő körül forgolódik, tisztogatja a zakóját.

Ildikó: Alig ismerek rád.

A párbeszéd párhuzamosan folyik a Vegyész-mérnök és Kraszulyák, illetve a Festő és Ildikó között. Néha átszólnak egymáshoz.

Kraszulyák: Nézzük meg ismét házi zsenink műveit.

A Vegyész-mérnökkel a Festő képeihez mennek. Kraszulyák hosszasan vizsgálgatja a Gazdagságot, amelyen egy fekete kalap (Képes Kálmán kalapja) alatt cikornyás betűk, kibontakozó rajzok, hangjegyek láthatók.

Ildikó: Nyerni fogsz?

Festő: Életemben először megyek kaszinóba. Szűz kéz, nyerő kéz.

Kraszulyák: Hülye babona!

Ildikó: És ha veszítesz?

Festő: Nagydohány úr állja a számlát.

Kraszulyák: Az is hülye babona, hogy a gazdagság alatt a művészetek burjánzanak.

Festő: A képet még nem fejeztem be. Az utolsó vonások a kaszinó után következnek.

Ildikó: Sietnem kell haza. Apám már többször rám szólt...

Festő: Micsoda ósdi család! Ha aranygyűrűt húznék az ujjadra, megnyugodnának?

Vegyész-mérnök: Székely Lajos barátom ad a tisztességre.

Festő: Megnyugodnának?

Ildikó: Nyugodtabbak lennének...

Festő: Akkor nyerek a ruletten, és megveszem az aranygyűrűt.

A szomszédos laboratóriumból kijön Zavarkó, mosolyogva köszön, a kijárat felé megy.

22. kép: Kaszinóban

Forog a ruletkeerék, a Festő kissé bambán nézi, zsetonok vannak a kezében, Kraszulyák Károly tapasztalt szerencsejátékosként rakosgatja a maga zsetonjait. Látszik az egész kaszinó a játékasztalokkal, a nyüzsgő vendégekkel.

Festő: Én mit csináljak?

Kraszulyák a saját tétjeire összpontosít, majdnem ingerülten utasít.

Kraszulyák: Tegyel a pirosra vagy a feketére.

Festő: És akkor mi lesz?

Kraszulyák: Vagy nyersz, vagy nem.

A Festő tétován rakosgatja zsetonjait, a krupié mondja a szövegét, tologatja a zsetonokat. Az asztal túlsó oldaláról egy szőke férfi figyeli a két barátot.

Festő: Nyertem?

Kraszulyák: Nyertél. Úgy látszik, bejön a szűz kéz.

Tovább játszanak, a kaszinóban a szokásos nyüzsgés és zsivalygas. A szőke férfi továbbra is figyel.

Festő: Mennyi pénzem van?

Kraszulyák: Majdnem ötszáz márka. HAGYD ABBA!

Festő: Most lenne igazán érdekes.

Kraszulyák: Hagyd abba! Ennyi elég egy estére. Ezután már csak veszítenél.

Festő: Te hogy állsz?

Kraszulyák: Nagyjából a nullán vagyok.

Festő: Ötszáz márka. Ebből vehetek egy aranygyűrűt. De előtte meghívlak egy italra valami flancos helyre. Mi van itt a közelben?

Elindulnak kifelé a kaszinóból, a szőke hajú férfi követi őket.

23. kép: Bárban

A Festő és Kraszulyák csendes, hangulatos bárba lépnek be (lehetne a Hyatt Szálló bárja), leülnek egy asztalhoz, az ablakon keresztül a Budai Várra látnak. A Festő először jár itt, Kraszulyákat azonban jól ismeri a személyzet, a pincér mosolyogva üdvözlí.

Pincér: Hogy van, Kraszulyák úr?

Kraszulyák: Köszönöm, jól. A barátom nyert a ruletten, így hát a legdrágább konyakból hozzon.

Pincér: Igenis.

Az egyik távolabbi asztalhoz leül a kaszinóban látott szőke férfi. A Festő a Várat nézi, rámutat.

Festő: Több fény kellene oda.

Kraszulyák: Az apám is ezt mondta.

A Festő ámuldozik.

Festő: Marci bácsit is elhoztad ide?

Kraszulyák: Már többször. Budapesten szoktunk találkozni. Frankfurt túl messze van neki, de Pestig még hajlandó felvonatozni Szabadkáról. Ma éjjel is jön.

A Festő az órájára néz.

Festő: Menjünk ki eléje a pályaudvarra! Régen láttam, szeretnék vele találkozni.

Kraszulyák leinti.

Kraszulyák: Ismeri a járást. Taxiba ül, a szállodába hozatja magát, megnézi a lakosztályt, amit béreltem, és három napig egyfolytában dohog, amiért számolatlanul szóróm a pénzt. Közben azonban élvezi a csillogást. Három nap után persze ráun az egészre, és visszamegy a homokra szőlőt permetezni és bort pancsolni.

A pincér kihozza az italokat, felemelik a poharukat, isznak.

Festő: Ez a legdrágább konyak?

Kraszulyák: Bizony.

Festő: Megéri az árát. Még karikaturista barátomnak is ízlene.

Kraszulyák: Ha kedveli a finomságokat.

Festő: Az egyértelmű italokat kedveli. Drága konyakra sajnos nem telik neki.

Kraszulyák: Menjen el rulettezni.
A Festő ismét hosszasan szemléli a Budai Várat.

Festő: Jó dolog gazdagnak lenni?

Kraszulyák: Elviselhető állapot.

Festő: Hogyan lehet sok pénzt keresni?

Kraszulyák: Ezt százszor megkérdezted tőlem, Frankfurtban is, hiába mondanám el. Te nem vagy pénzkereső fajta.
A Festő kortyint a poharából, nézi a Várat, és tovább erősködik.

Festő: Rendben van. Repülőgépeket nem tudnék kiköszvetíteni. De bizonyára léteznek egyéb trükkök is. Itt, Magyarországon például mivel lehet leggyorsabban sok pénzt keresni?

Kraszulyák: Hát... azt hiszem, pénzmosással.
A Festő csalódottan legyint.

Festő: Tőke hiányában arra is alkalmatlan vagyok. Meg aztán törvénytelen dolog.

Kraszulyák: Persze. Én sem foglalkozom ilyesmivel.

Festő: Mivel foglalkozol itt, Pesten?

Kraszulyák Károly zsebében csipogni kezd a mobiltelefon. Előveszi, füléhez emeli, elsápad, amikor belehallgat. Pattogó parancsoló hang hallatszik, Kraszulyák hosszabb szünetek után csak ritkán szólal meg, először szerbül, végül magyarul.

Kraszulyák: Sta...?
 Tri dana...?
 Koliko...?
 Jól vagy?

A szőke férfi éberén figyel, Kraszulyák lassan visszateszi zsebébe a telefont, halálra váltan néz maga elé.

Festő: Fuccsba ment egy üzlet?

Kraszulyák: Elrabolták az apámat.
A Festő hitetlenkedve nézi a barátját, aztán lassan rájön, hogy tényleg komoly baj van.

Festő: Az úristenit! Kicsodák?

Kraszulyák: Nem tudom. Szerbül beszéltek. Biztosan megrendelésre dolgoznak.

Festő: Mit mondtak?

Kraszulyák: Három napon belül jelentkeznek, ötvenezer márkát kérnek.

Festő: Menjünk a rendőrségre!

Kraszulyák kezd magához térni, int a pincérnek, hogy hozzon újabb italokat.

Kraszulyák: Ez nem rendőrségi ügy. Kifizetem az ötvenezer márkát. Aztán majd visszafizetek mindent. Amint megkaptam az apámat.

Festő: Mégis szólni kellene a rendőrségnek.

Kraszulyák: Nem. Magam intézem a dolgot. Segítened kell!

A pincér kihozza a konyakokat, ők elhallgatnak, a Festő megint a Várra mutat.

Festő: Marci bácsi is megmondta, hogy oda több fény kellene.

24. kép: Műteremben

Ildikó festékes edényeket mosogat, belép a Festő, leveti kabátját, a lányhoz megy. Megcsókolják egymást.

Festő: Mosd meg a kezed!

A lány engedelmeskedik, megmossa, megtörli a kezét. A Festő a zsebébe nyúl, egy gyűrűt vesz elő, Ildikó tenyerébe teszi.

Ildikó: Ez...

Festő: Aranygyűrű. Megígérttem.

A lány meghatottan nézi a gyűrűt, könnybe lábad a szeme.

Ildikó: De hát...

Festő: Húzd az ujjadra.

Ildikó az ujjára húzza a gyűrűt.

Ildikó: Tényleg nekem vetted?

Festő: Tényleg.

Ildikó a Festő nyakába ugrik. Bejön a műterembe a Vegyész-mérnök, az ölelkező pár láttán megáll.

Vegyész-mérnök: Már fényes nappal is paráználkodtok?

Ildikó a Vegyész-mérnökhöz fut, mutatja a gyűrűt.

Ildikó: Jegygyűrűt kaptam.

A Vegyész-mérnök vizsgálgatja a gyűrűt.

Vegyész-mérnök: Drága holmi.

Festő: Igaz, hogy bűnös helyen, ruletten nyertem, de az érzelmeim őszinték.

Vegyész-mérnök: Hol van a te gyűrűd?

A Festő széttárja karjait.

Festő: Arra már nem tellett. Elkonyakoztam.

A laboratóriumból kijön Zavarkó.

Zavarkó: Ünnepelünk valamit?

Festő: Eljegyzést.

Vegyész-mérnök: Féloldalas eljegyzést. Csináld a munkádat, fiam!

Zavarkó visszamegy a laboratóriumba.

Festő: Hogy dolgozik a fiú?

Vegyész-mérnök: Szorgalmasan. Ahhoz képest, hogy délvidéki. Mellesleg telefonod van. Egy ideges férfihang keres.

A Festő kisiet a műteremből.

25. kép: Telefonnál

A Festő a telefont tartja a fülénél, a telefonból távolabbra csak recsegő zajok hallatszanak.

Festő: Értettem. Tehát a mosdóban, akár az amerikai filmekben. De előtte fényjeleket kérek. Tudom, hogy van telefon a világon, de kérem a fényjeleket is. Azért, mert romantikus vagyok. És kell a sok fény.

Leteszi a telefont, töprengve indul vissza a műterembe, ahol Ildikó és a Vegyészmérnök még mindig a gyűrűről beszélgetnek. A Festő átmegy a laboratóriumba.

26. kép: Laboratóriumban

Zavarkó a lombikok fölé hajol, folyadékokat kever, az egyik edényben, tűzön sötétzöld folyadék fortyog. Az asztal közepén lilásbarna kristálykupac. A Festő a kristályokat morzsolgatja.

Festő: Öreg barátom érdekes módon elégedett veled.

Zavarkó: Igyekszem.

Festő: Kristálycukor is kell a rozsdához?

Zavarkó idegesen megperdül.

Zavarkó: Ahhoz ne nyúlj!

Festő: Robban talán?

Zavarkó: Ügyetlen kezekben robbanhat.

Festő: Ilyen összetétellel biztosan világtalálmány lesz ez a ronda kotyvalék.

A Festő az asztalra támaszkodik, üres szemekkel néz maga elé. Zavarkó munka közben fél szemmel figyel.

Zavarkó: Gondterheltnek látszol.

A Festő leül az egyik székre, kicsit nehézkesen fogalmaz.

Festő: Sohasem gondoltam volna..., hogy egyszer tőled kérek segítséget.

Zavarkó: Miről van szó?

Festő: Valamelyik éjszaka igen sok pénzzel fogok flangálni a veszélyes pesti utcákon. Szeretném, ha valaki tisztos távolból észrevétlenül követne, és vigyázna az épségemre.

Zavarkó: Énrám gondoltál?

Festő: Sajnos nincs jobb ötletem.

Zavarkó leül a másik székre.

Zavarkó: Nekem talán van. Mesélj!

27. kép: Bárban

Ismét a Budai Vár látszik a hangulatos bár ablakán keresztül. A Festő a Várat figyel, előtte a konyakospohár. Az egyik távolabbi asztalnál a szőke férfi ül. Egy másik asztalnál a Pazaver-sörözőben látott Azem ül, csakhamar bejön mellé egy másik albán is.

A bárpult mellett megcsörren a telefon, a pincér fölveszi. Azután a pincér a Festőhöz megy, a fülébe súg valamit. A Festő a telefonhoz siet, fölemeli.

Festő: Értem. Marci bácsi jól van? Nagyszerű! Kérem a fényjeleket... Ragaszkodom hozzá.

Lecsapja a kagylót, visszamegy az asztalához, a Budai Várat figyel. Kisvártatva három fényjelzés villan a várfalakról. A Festő elmosolyodik, feláll, kísétál a bárból. Feláll a szőke férfi is, utánamegy. A két albán egymásra néz.

28. kép: Mosdóban

A Festő megengedi a vizet az egyik csapból, kezét mos. Bejön a szőke férfi, a Festő mellé áll, ő is megengedi a vizet. A Festő megtörli kezét, zsebéből előhúzza egy vastag borítékot, átadja a szőke férfinak, aki felbontja, megszámlálja a márkákat.

Festő: Megvan?

A szőke férfi bólint, elteszi a borítékot. A Festő elindul kifelé.

Festő: Dögölj meg!

A szőke férfi nem reagál, a Festő erre szerbül mondja.

Festő: Crkni da bog da!

A szőke férfi szemrehányóan néz a mosdóból kisető Festő után.

29. kép: Bárban

A Festő mosolyogva fizet a pincérnek, szívélyesen elbúcsúznak egymástól.

30. kép: Mosdóban

A szőke férfi megmossa, gondosan megtörli a kezét, indul kifelé. Az ajtóban a bárban látott két albán áll, az egyik kést tart a kezében.

31. kép: Laboratóriumban

Zavarkó papírba csomagol egy lilásbarna téglát, a Festő szinte nesztelenül lép be.

Festő: Pakolsz? Elköltözől?

Zavarkó ideges lesz.

Zavarkó: Dehogy, csak becsomagolom...

Festő: Figyelmeztettelek, hogy innen ne lopj el semmit.

Zavarkó: Ez az enyém.

A Festő körbejár a laboratóriumban, figyeli Zavarkó ténykedését.

Festő: Az éjszakai biztosításért hálás vagyok, de ha innen ellopsz valamit, letöröm a derekadat.

Zavarkó: Mondom, hogy ez a... ez a massa az enyém.

Zavarkó a zsebébe nyúl, egy borítékot vesz elő, az asztalra dobja.

Zavarkó: Ez pedig a tiéd.

A Festő felbontja borítékot, ezer német márka van benne. Megrökönyödve bámul a pénzre.

Festő: Ezer márka...

Zavarkó: Azem küldi.

Festő: Miért küld nekem Azem pénzt?

Zavarkó: Meghálálja a tegnapi éjjeli munkát.

A Festő továbbra is értetlenül bámul a pénzre.

Festő: De hát én nem fizettem semmit, ő tett nekem szívességet az-
zal, hogy...

Zavarkó: Megtalálta a számítását.

Festő: Hogyhogy?

Zavarkó: Tedd el a pénzt, és ne kérdezősködj!

A Festő az üres lombikok közül felszedi a pénzt, a borítékba rakja. Halkan motyog.

Festő: Nem vagyok pénzkereső fajta. Illik megbecsülni, amit ingyen kapok.

Átkiabál a műterembe.

Festő: Ildikó! Kapd össze magad. Ma a Képes-tanyában ebédelünk. Azután veszünk neked is egy aranygyűrűt.

32. kép: Képes-tanyában

A falakon még a sapkás képek függenek, az asztaloknál azonban a szokásos éttermi nyüzsgés látszik. Képes Kálmán a helyén ül, ezúttal egy másik fiatal lánnyal. A Festő és Ildikó az étlapot böngészi, előttük üres tányérok és poharak, pincér nem jön feléjük.

A testőr áll meg az asztaluknál.

Testőr: Ma nincs kiszolgálás.

A Festő elképedve néz fel a nagydarab emberre, körülnéz, az ebédelő vendégekre mutat.

Festő: A vendégek jóízűen fogyasztanak. És elégedettek.

Testőr: Nem szolgálunk ki mindenkit.

Ildikó riadtan megfogja a Festő karját, ő meg Képes Kálmán felé néz.

Festő: A gazdája szívbeli jóbarátom.

Testőr: Már nem.

Ildikó: Menjünk innen.

Testőr: Az lenne a legjobb.

Palotás Gábor tűnik fel a testőr mögött.

Palotás: Menjél innen, Furkó.

A Testőr kelletlenül eloldalog, Palotás Gábor leül az asztalhoz.

Festő: Mi baja van ennek a pribéknek?

A nyomozó a körmét vizsgálgatja, kissé körülményesen magyaráz.

Palotás: Tudja, engem mostanában azzal bíztak meg, hogy tartsak szemmel néhány gazdag embert. Főleg azokat, akik fenyegető leveleket kapnak. E fáradságos munka közben sok minden megüti a fületem. Legutóbb például azt hallottam, hogy maga igen-igen csúnyán viselkedett az elmúlt éjszakán. Úgy is mondhatnánk: inkorrektül.

A Festő még jobban hüledezik, mint amikor a testőr legorombította. Ildikó egyre rémültebb lesz.

Festő: Néha az az érzésem, hogy megbolondult körülöttem a világ. Az elmúlt éjszakán szépen viselkedtem. Úgy is mondhatnánk: maximálisan korrektül.

Palotás: Át kellett volna adni valamit valakinek.

Festő: Átadtam.

Palotás: Nézze, engem nem érdekel, hogy mi volt az a küldemény, úgysem árulná el. Lehet, hogy átadta, de azután vissza is vette.

A Festő tekintet maga köré, mintha tényleg megbolondult volna körülötte a világ.

Festő: Én?! Nem vettem el senkitől semmit.

Palotás: Talán az emberei.
Festő: Nekem nincsenek embereim. Nem vagyok én Képes Kálmán.
És nem vettem el senkitől semmit. Sőt még a számlámat is
kifizettem. Borraivalóval.

A rendőrtiszt merően néz a Festő szemébe.

Palotás: Talán igazat mond.
Festő: Persze, hogy igazat mondok.

Palotás felsóhajt, akárcsak első beszélgetésükkor a Pazaver-sörözőben, és majdnem ugyanazt mondja.

Palotás: Istenem, mennyi bajom van ezekkel a milliomosokkal.
Feláll.

Ildikó: Menjünk innen.

Palotás: Maradjanak csak.

A rendőrtiszt elindul Képes Kálmán asztala felé, a Festő félhangosan dünnyögi maga elé.

Festő: Azem tényleg megtalálta a számítását.

Ildikó: Mit mondasz?

Festő: Semmit. Eszembe jutott valaki, aki felszabadítási célokra
gyűjti a pénzt. Ezúttal... jó helyről.

Ildikó: Menjünk már! Úgysem szolgálnak ki bennünket.

A Festő Képes Kálmánék asztalát figyeli, ahol Palotás Gábor magyaráz.

Festő: Várok még. Érdekel, hogy mekkora tekintélye van a magyar
rendőrségnek.

A pincér az asztalukhoz jön, meghajol.

33. kép: Lakásban

*A Festő Ildikóval belép a lakásba, a Vegyész mérnök a bekapcsolt televízió előtt bóbiskol.
A képernyőn valamilyen régi film pereg, egy síró férfi arcát látjuk.*

Ildikó: Nem kedvelem a síró férfiakat.

A Vegyész mérnök felnyitja szemét, álmos hangon beszél.

Vegyész mérnök: Azt hiszem, meghalt a felesége. Vagy valaki, akit szeretett.

A Vegyész mérnök kikapcsolja a televíziót, Ildikó lelkendezve átöleli a nyakát.

Ildikó: Péternek is vettünk jeggyűrűt.

A Festő előrenyújtja a kezét, az öregember elégedetten bólogat.

Vegyész mérnök: Így már egészen szépek vagytok.

Festő: Csapunk egy kis ünnepséget. Hol van Zavarkó?

Vegyész mérnök: Ma korábban elment.

Festő: Elvitte a tégláját?

Vegyész mérnök: Miféle téglát?

Festő: Egy lilásbarna téglát. Ragacsos kristálycukorból tákolta
össze.

Az öregember korát meghazudtoló fürgeséggel ugrik fel a fotelból.

Vegyész mérnök: A bűdös francba!

Festő: Mi a baj?

Vegyésmérnök: Hol láttad te azokat a... kristályokat?

Festő: A laboratóriumban. Az üvegeid meg a kotyvalékaid között.
A Vegyésmérnök elindul a laboratórium felé, a Festő és Ildikó utánamennek.

34. kép: Laboratóriumban

A Festő az asztalra mutat.

Festő: Itt volt a lila kristálycukor. Azt hittem, hogy a te rozsdátlanító lötytyödhöz kell.

Vegyésmérnök: Dehogy!...

Festő: Ezek szerint Zavarkó különmunkát is végzett. Mit?
A Vegyésmérnök gondterhelten leül, a továbbiakban egyre szórakozottabban beszél.

Vegyésmérnök: Remélem, nem azt, amire gondolok.

Festő: Semmi sem hiányzik a laborból?

Vegyésmérnök: Nem... nem...

Festő: Kellemesen csalódtam Zavarkóban. Nem lop már másoktól.
Tényleg a saját tégláját vitte el.

Vegyésmérnök: Szorgalmas fiú... Rendet csinált itt.

A Festő és Ildikó nem veszik komolyan a Vegyésmérnök aggodalmait, vidáman átölelik egymást.

Ildikó: Hárman is ünnepelhetünk. Hoztunk egy üveg pezsgőt.

Festő: Ma ünnepelünk, holnap pedig elkezdjük a rendcsinálást a műteremben is. A napokban eljön Képes Kálmán szakértője.

35. kép: Műteremben

A fal mellett példás rendben sorakoznak a Festő képei, a mosztári festmények, majd a Béke, a Demokrácia, Az Erőszak ellen, a Barátság, a Szeretet, a Gazdagság. A képeket figyelmesen szemlélgeti egy szemüveges ember, Képes Kálmán műértője. Sétálgat a festmények között, a Festő és Ildikó távolabbról figyelik.

Műértő: Maga tehetséges festő... A képeket két sorba kell felfüggeszteni. Külön a mosztáriakat, ezek a jobbak. És külön a hm... a demokratikusakat. Ezek valamivel gyöngébbek.

Festő: Külső hatás miatt.

Műértő: Folytatni kívánja ezt a hm... magasztos sorozatot?

Festő: Hamarosan megfestem a Szerelmet és a Boldogságot.

Műértő: Hogyan képzeled el a Boldogságot?

Festő: Egy ugató kuvasz formájában.

A tudálékos, szemüveges ember hallgat egy ideig, továbbra is kritikus szemmel nézegeti a festményeket.

Műértő: Érdekes elképzelés. Csinálja meg!

A Festőhöz megy, kezét fog vele.

Műértő: Megrendezzük a tárlatot. Sikere lesz.

Kimegy a műteremből, a Festő és Ildikó összeölelkeznek.

Ildikó: Nagyon örülök!

Festő: A Szerelem megfestéséhez szükségem lesz modellre. Szép meztelen lányra egy heverőn.

Ildikó elutasítás közben is jókedvű marad.

Ildikó: Én csak neked vetkőzöm le meztelenre. A Képes-tanya falára nem fogok leheveredni.

Festő: Ez esetben kénytelen leszek Amarillát megkörnyékezni.

Ildikó: Nem bánom. De tisztes távolságról mázold le. Mindennap ellenőrizni foglak.

Festő: Beszélgetünk is majd olykor. Amarilla nagyon élénk és fecsegő természetű.

Szorosan átöleli a lányt.

36. kép: Festékesbolt előtt

A festékesbolt kirakatüvegén nagy betűkkel írva: KIÁRUSÍTÁS. A Festő tűnődve szemlélgeti a kissé ügyetlen betűket, ujjával megtapogatja, mennyire friss a felirat, azután bemegy a boltba.

37. kép: Festékesboltban

Zsuzsa a pult mögött áll, Amarilla a fotelben alszik. A Festő a pulthoz megy.

Festő: Mégis feladja?

Zsuzsa a szemét törölgeti.

Zsuzsa: Azt mondták, hogy legközelebb igazi pisztollyal jönnek.

A Festő körülnéz az üzletben.

Festő: Frekventált kocsmát lehet itt csinálni. Esetleg ékszerboltot.

Zsuzsa: Frekventált helyen van. Ezért fenyegetnek.

Festő: Én meg majd kereshetem távolabb a színes festékeket.

Zsuzsa: Sajnálom...

A Festő az alvó lányt nézi, sajnálkozva csóválja a fejét.

Festő: Amarillának nem lesz hol megpihennie a fárasztó éjszakai műszaki után.

Zsuzsa: Hát... majd egyenesen hazamegy.

Festő: Nálam megpihenhetne néhány délelőttön egy kényelmes heverőn. Én meg közben festenék. Mit gondolsz, hajlandó lenne modellt aludni nekem?

Zsuzsa: Biztosan.

Festő: Segítsen rábeszélni. De előbb nézzük a címeket. Minél többet. Ha már kiárulás van.

Zsuzsa szipogva elkezd a Festő elé rakni a dobozokat.

38. kép: Műteremben

Amarilla meztelenül alszik egy heverőn, a Festő a kifeszített vásznon dolgozik, a Szerelmet festi. Kicsit kedvetlenül formálgatja Amarilla bájait, majd leteszi az ecsetet, megtörli a kezét, lassan az ablakhoz megy, kihajol az utca fölé.

39. kép: Utcán

Felülről a sétáló vagy siető járókelők látszanak. A Festő észreveszi a féllábú koldust, aki merően figyel valakire, azután behúzódik az egyik kapualjba.

40. kép: Műteremben

A festő visszamegy az ablaktól, megnézi közelről az alvó lányt, azután a képeit, a Békét, a Demokráciát, és a többi szemléletit. Majd a felrobbant mosztári hidat.

Hatalmas robbanás hallatszik az utcáról. Az ablaküvegek betörnek. Amarilla sikoltva felugrik a heverőről.

Amarilla: Mi volt ez?!

Festő: Lehet, hogy felrobbantottak még egy hidat.

A kitört ablakokhoz sietnek, a Festő ingben, Amarilla meztelenül hajol az utca fölé.

Az ablak alatt sötét füst gomolyog, letről kiabálás, jajgatás, sikoltozás hallatszik.

Festő: Utoljára Mosztárban láttam ekkora robbantást.

Amarilla: Az meg hol van?

Festő: Messze innen... Tulajdonképpen nem is túlságosan messze.

Amarilla: Ezt a ronda bűdös füstöt gyorsan el kell felejtenem.

A füst lassan oszladozik, az utca közepén, az aszfalton feltűnik egy elgurult kalap.

Festő: Az ott Képes Kálmán kalapja. Őt robbantották volna fel?

Amarilla: Sohasem ismertem az illetőt.

A füst mögül előtűnik egy járdán heverő nő. A Festő felordít.

Festő: Ildikó!!!

Elszalad az ablaktól.

41. kép: Utcán

Mentős és rendőrségi szirénák vijjognak. A mentősök a sebesülteket támogatják be a kocsikba, köztük Képes Kálmán testvérét és barátnőjét is. A rendőrök a kíváncsi tömeget próbálják hátrább szorítani. Az utca közepén Képes Kálmán és Ildikó fekszik holtan.

A Festő Ildikó mellett áll könnybe lábadt szemekkel, őt is megpróbálják eltaszítani, de nem mozdul. Palotás Gábor lép hozzá.

Palotás: Nagyon sajnálom, uram. El kell mennie innen.

Festő: Nem kedvelte a síró férfiakat.

Palotás: Legyen szíves, menjen hátrább!

A Festő lassan visszahátrál, mögötte a hangzavarból, kivehetően hallatszanak a megjegyzések.

Képes Kálmánt robbantották fel...

Felrobbantották Képes Kálmánt...

A hangzavar fokozatosan örömmujjongásba csap át.

42. kép: Sörözőben

Felemelt, habos söröskorsók, ünnepi hangulat. A falakon az ámuldozó szemű karikatúrák függnék bekeretezve. A közönség a tárlatmegnyitót ünnepli.

Az öregúr a szokott helyén ül, kedélyesen mosolyog. A kuvasz felkel a lába mellől, és hangosan megugatja az ünneplő társaságot.